

Recenzija knjige: «Interpersonalne relacije i tumačenja: pregled tumačenja
interpersonalnih relacija Sigmunda Frojda i socijalnih analitičara»

autorke Zorice Marković

Zanimljivost i značaj dela pod nazivom Interpersonalne relacije i tumačenja: pregled tumačenja interpersonalnih relacija Sigmunda Frojda i socijalnih analitičara, proizilazi iz činjenice da se na jednom mestu analiziraju i sumiraju segmenti teorijskih postavki pojedinih autora koji su obeležili istoriju psihologije.

Autorka se opredelila da analitički pristup u proučavanju interpersonalnih odnosa, mogli bismo uslovno reći različitih opredelenja u tumačenju psiholoških fenomena, predstavi dimenzionalno, u smislu izdvajanja po njenom mišljenju ključnih koncepata za njihovo razumevanje. Koncepti nesvesnog, motivacije, detinstva i determinizma korišćeni su za analizu interpersonalnih odnosa u delima Frojda, Adlera, Karen Hornaj, Froma i Salivena. Svakako da su izdvojene dimenzije važne za razumevanje interpersonalnih odnosa. One predstavljaju i značajne segmente teorijskih postavki spomenutih autora. Otuda smatramo opravdanim njihovo prepoznavanje, akcentiranje i funkcionalno postavljanje pri struktuiranju knjige posvećene interpersonalnim relacijama. Na kraju svakog poglavlja, data je uporedna analiza teorijskih postavki ova četiri koncepta. Mada je ovo analitičko razmatranje dosta skromno predstavljeno, može donekle čitaoce motivisati i usmeriti na razmišljanje o determinantama uspostavljanja socijalnih relacija.

U drugom delu knjige autorka se bavi odnosom ličnosti, kulture i međuljudskih odnosa. Pri tome implicirano je traganje za odgovorom na pitanje o uzročno-posledičnim relacijama, gde se, logično, psihoanalitički pristup stavlja naspram stanovišta socijalnih analitičara. Autorka je pokušala izdvojiti i detaljnije elaborirati koncepte u teorijskim postavkama koji su korišćeni direktno ili indirektno pri objašnjenju nastanka i prirode interpersonalnih odnosa. Da li je to sveobuhvatnih prikaz ili ne, ostaje otvoreno pitanje. Mišljenja smo, međutim, da je za početno delo posvećeno ovoj problematici, to zadovoljavajući pokušaj.

Treće poglavlje posvećeno je grupi i grupnim odnosima kao svojevrsnoj «formi» interpersonalnih odnosa. Svojevrstan kvalitet predstavlja prikaz Frojdovog shvatanja grupnih odnosa, budući da je ova tema ostala u senci brojnih analiza njegovog dela. Navedeno ima posebnu težinu jer je Frojdov teorijski pristup «upotpunjen» shvatanjima još nekih psihoanalitički orijentisanih autora. Poseban prostor posvećen je stanovištu Biona o odnosima na relaciji vođa-sledbenici, gde se detaljno prikazuju tumačenja mehanizama grupne dinamike i koncentracije moći. Autorka je prepoznala važnost i specifičnost grupnih fenomena u okvirima radnih grupa, te je značajnu pažnju posvetila prikazu ovog segmenta Bionovog dela. Shvatanje grupe i grupnih odnosa Fulksa i Antonia, bili su inspiracija autorki za prikaz grupnih fenomena i to kroz prizmu psihoanalitičkog i geštaltističkog pristupa. Čitalac za sigurno može na osnovu ovog štiva proširiti svoju vizuru i razumevanje grupe kao socijalne celine ali i pojedinca kao njenog

člana. Razumevanju grupnih fenomena, naročito kroz tipove transakcija među članovima, njihove prirode i posledica, doprinosi i prikaz teorijskih stanovišta Berna.

Kao posebno poglavlje izdvojeni su interpersonalni odnosi u braku, kao primarnoj grupi. Pažnja je posvećena kako mehanizmima izbora partnera, tako i dinamici bračnih (partnerskih) odnosa u teorijskim postavkama Frojda, Aldriha, Mitelmana i Berna. Mada se može postaviti pitanje kriterijuma izbora autora čije su postavke prikazane u ovom poglavlju knjige, stiče se utisak da čitalac kroz štivo može dobiti uokvirenu celinu koja podstiče na razmišljanje.

Gledano u celini knjiga Interpersonalne relacije i tumačenja: pregled tumačenja interpersonalnih relacija Sigmunda Frojda i socijalnih analitičara, predstavlja doprinos razumevanju interpersonalnih odnosa pogotovo za širu čitalačku javnost. Autorka sumira shvatanja teoretičara na zanimljiv, nezamarajući, jednostavan ali istovremeno relativno informativan način. Tome doprinosi i stil pisanja u kome ne dominiraju duge, filozofske ili nerazumljive teorijske formulacije.

Novi Sad, 9. 4. 2016. g.

Prof. dr Mirjana Franceško

